

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра економіки та менеджменту

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної роботи
канд. хімічних наук, доц.
_____ Пантелеймонов А. В.

“ _____ ” _____ 2018р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Регіонально-адміністративний менеджмент

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти _____ Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
галузь знань _____ 07 Управління та адміністрування
(шифр і назва)
спеціальність _____ 074 Публічне управління та адміністрування
(шифр і назва)
освітня програма _____ Публічне управління та адміністрування
(шифр і назва)
спеціалізація _____ Публічне управління та адміністрування
(шифр і назва)
вид дисципліни _____ обов'язкова
(обов'язкова / за вибором)
факультет _____ Економічний

2018 / 2019 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою економічного факультету “22” червня 2018 року, протокол № 8

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: (вказати авторів, їхні наукові ступені, вчені звання та посади)

Крикун Ольга Олександрівна кандидат економічних наук, доцент
доцент кафедри економіки та менеджменту

Програму схвалено на засіданні кафедри
економіки та менеджменту

Протокол від “20” червня 2018 року № 13

Завідувач кафедри економіки та менеджменту

_____ (Дорошенко Г. О.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Програму погоджено методичною комісією
економічного факультету

назва факультету, для здобувачів вищої освіти якого викладається навчальна
дисципліна

Протокол від “21” червня 2018 року № 9

Голова методичної комісії економічного факультету

_____ Євтушенко В.А.
(підпис) (прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Регіонально-адміністративний менеджмент» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки

Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

спеціальність (напрямок) 074 Публічне управління та адміністрування

спеціалізація Публічне управління та адміністрування

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни – формування навичок і вмінь, які дадуть змогу майбутнім менеджерам – керівникам здійснювати управлінську, організаційно-методичну, діагностичну та інноваційну діяльність при вирішенні організаційних, економічних та фінансових аспектів життєдіяльності регіонів, забезпечення дієвості та ефективності місцевого самоврядування.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни є:

– навчити застосуванню теоретичних і практичних аспектів адміністративної діяльності при розв'язанні управлінських завдань і проблем;

– розкрити сутність концептуально-технологічних засад адміністративної діяльності на різних рівнях ієрархічних управлінських структур й умов соціально-економічної та культурної самоорганізації громадян;

– показати механізм розробки й прийняття управлінських рішень на різноманітних етапах діяльності менеджера-керівника.

1.3. Кількість кредитів – 4

1.4. Загальна кількість годин – 120

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Нормативна	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
3-й	3-й
Семестр	
6-й	6-й
Лекції	
30 год.	4/8 год.
Практичні, семінарські заняття	
30 год.	2/2 год.
Лабораторні заняття	
год.	год.
Самостійна робота	
40 год.	84 год.
Індивідуальні завдання	
20 год.	

1.6. Заплановані результати навчання:

Знати й розуміти:

- поняття «регіон», «місцеве самоврядування»;
- аспекти формування регіональних союзів країн;
- функціонування сучасних міжнародних та національних регіональних організацій;
- моделі та теорії місцевого самоврядування;
- основні положення місцевого самоврядування в Україні;
- аспекти регіонального розвитку України;
- механізм впровадження маркетингу територій.

Застосувати знання й розуміння для:

- розробка напрямів розвитку регіону з врахуванням його особливостей;
- оцінка регіонального розвитку;
- впровадження програм маркетингу територій;
- формування органів регіонального та місцевого самоврядування.

Формувати судження:

- творчо впроваджувати набуті теоретичні знання та практичні навички з управлінської адміністративної діяльності під час здійснення менеджерських функцій;
- застосовувати у відповідності із ситуацією найефективніші методи адміністративної роботи з метою досягнення конкурентних показників;
- приймати і реалізовувати результативні управлінські рішення на основі забезпечення компромісу інтересів різних організацій, громадськості, держави.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Теоретичні основи регіонально-адміністративного менеджменту

Тема 1 Регіональний адміністративний менеджмент в системі державного управління України.

1. Адміністративно-територіальний устрій України.
2. Цілі та функції регіонального адміністративного менеджменту.
3. Розвиток регіонального управління в світі та в Україні .
4. Інституційна та правова база регіонально-адміністративний менеджмент.

Тема 2 Поняття «регіон»: сутність, критерії формування, признаки

1. Визначення понять «регіон» та «район».
2. Наукові підходи до трактування поняття «регіон».
3. Особливості формування та функціонування регіонів.

Тема 3 Економічні засади регіонального менеджменту

1. Роль регіону у національній економіці України
2. Механізм регіонального управління
3. Економічна самостійність регіону

Тема 4 Регіональна політика держави

1. Сутність регіональної політики держави
2. Основні компоненти регіональної політики
3. Цілі державної регіональної політики

Тема 5 Місцеве самоуправління в систему регіонально-адміністративного менеджменту

1. Поняття та генеза місцевого самоврядування.
2. Функції та принципи місцевого самоуправління.
3. Міжнародні та вітчизняні організації у сфері місцевого самоуправління.

Тема 6 Сучасні моделі місцевого самоуправління

1. Класична (англосаксонська) модель.
2. Континентальна модель.
3. Змішана модель.
4. Іберійська модель.

Тема 7 Елементи системи місцевого самоврядування в Україні.

1. Територіальна громада.
2. Сільські, селищні, міські, районні у містах ради.
3. Виконавчі органи сільських, селищних та міських рад.
4. Райони та обласні ради.

Тема 8 Матеріальна і фінансова основа місцевого самоврядування

1. Право комунальної власності.
2. Сутність та структура місцевих бюджетів .
3. Доходи та видатки місцевих бюджетів.
4. Порядок розроблення місцевих бюджетів.
5. Позабюджетні кошти, порядок їх формування та напрямки використання.

Розділ 2. Особливості регіонального управління в Україні.

Тема 9 Методологія регіональної економічної діагностики

1. Індикативне планування.
2. Перспективні напрямки в регіональному аналізі.
3. Система індикаторів для оцінки стану регіону.

Тема 10 Модель діагностики регіону

1. Діагностика природно-ресурсного потенціалу.
2. Демографічна діагностика.
3. Діагностика розселення.

Тема 11 Управління природними ресурсами та охороною довкілля регіону

1. Природно-ресурсний потенціал України та її регіонів: сутність та характеристики.
2. Охорона природних ресурсів.
3. Управління в галузі охорони навколишнього природного середовища.

Тема 12 Антикризовий регіонально-адміністративний менеджмент

1. Сутність антикризового управління.
2. Класифікація криз та їхня характеристика.
3. Проблеми регіонального розвитку та їх характеристики.

Тема 13 Регіональні концепції сталого розвитку

1. Сталість регіонального розвитку
2. Концепції сталого регіонального розвитку
3. Основи сталого розвитку Харківської області до 2020 року

Тема 14 Особливості управління соціально-економічними процесами міста

1. Концепція управління містом.
2. Класифікація організаційних структур управління містом.
3. Загальні закони та принципи створення та вдосконалення організаційної структури управління містом.

Тема 15 Маркетинг міста

1. Сутність маркетингу міста та його роль у сучасних умовах господарювання.
2. Еволюція концепції маркетингу міста.
3. Стратегічні напрямки розвитку міст в умовах постіндустріалізації.
4. Маркетингові стратегії міст України.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин										
	денна форма						заочна форма				
	усього	у тому числі					усього	у тому числі			
л		п	лаб.	інд.	с. р.	л		п	лаб.	інд.	с. р.
Розділ 1. Теоретичні основи регіонально-адміністративного менеджменту											
Тема 1. Регіональний адміністративний менеджмент в системі державного управління України	8	2	2			4	6				6
Тема 2. Поняття «регіон»: сутність, критерії формування, признаки	8	2	2			4	8	2			6
Тема 3. Економічні засади регіонального менеджменту	8	2	2			4	6				6
Тема 4. Регіональна політика держави	8	2	2		2	2	4				4
Тема 5. Місцеве самоуправління в систему регіонально-адміністративного менеджменту	8	2	2		2	2	10	2	2		4
Тема 6. Сучасні моделі місцевого самоуправління	8	2	2		2	2	6				5
Тема 7. Елементи системи місцевого самоврядування в Україні	8	2	2		2	2	6				4
Тема 8. Матеріальна і фінансова основа місцевого самоврядування	8	2	2		1	3	6				5
Разом за розділом 1	64	16	16		9	23	52	4	2		40
Розділ 2. Особливості регіонального управління в Україні											
Тема 9. Методологія регіональної економічної діагностики	8	2	2		1	3	10		2		6
Тема 10. Модель діагностики регіону	8	2	2		2	2	10	2			6
Тема 11. Управління природними ресурсами та охороною довкілля регіону	8	2	2		1	3	10				8
Тема 12. Антикризовий регіонально-адміністративний менеджмент	8	2	2		2	2	8				6
Тема 13. Регіональні концепції сталого розвитку	8	2	2		2	2	10	2			6
Тема 14. Особливості управління соціально-економічними процесами міста	8	2	2		2	2	8	2			6
Тема 15. Маркетинг міста	8	2	2		1	3	10	2			6
Разом за розділом 2	56	14	14		11	17	68	8	2		44
Усього годин	120	30	30		20	40	120	4/8	2/2		84

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Регіонально-адміністративний менеджмент в системі державного управління України	4	
2	Економічні засади регіонального менеджменту	2	
3	Міське самоуправління в системі регіонально-адміністративного менеджменту	4	2
4	Елементи системи місцевого самоврядування в Україні	4	
5	Методологія регіональної економічної діагностики	4	
6	Управління природними ресурсами та охороною довкілля регіону	4	
7	Регіональні концепції сталого розвитку	4	2
8	Маркетинг міста	4	
	Разом	30	4

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин	
		Денна	Заочна
1	Економічний розвиток у розрізі регіонів України	2	5
2	Розвиток регіонального управління в світі та в Україні (вибрати одну країну і порівняти з Україною)	4	5
3	Нова антикорупційна політика в регіонах її структура та завдання	3	5
4	Впровадження ефективних проектів регіонального розвитку у всіх секторах економіки	4	5
5	Сучасні інструменти менеджменту економічного розвитку регіонів	3	4
6	Основні шляхи щодо прискорення реформ в регіоні (вибрати конкретно один регіон і дати йому характеристику та шлях його розвитку)	4	4
7	Центри розвитку місцевого самоврядування	2	5
8	Міжнародні та вітчизняні організації у сфері місцевого самоуправління	3	5
9	Роль Української асоціації районних та обласних рад у контексті реформи місцевого самоврядування	3	5
10	Функції Державного фонду регіонального	2	5

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин	
	розвитку		
11	Стратегічні пріоритети роботи обласних державних адміністрацій (вибрати одну ОДА і проаналізувати економічний стан, складові успіху, напрямки та перспективи розвитку)	2	4
12	Світові тенденції муніципального управління	1	5
13	Регіональні напрямки й особливості муніципального управління та геополітичної стратегії України	1	5
14	Стратегія розвитку міста (вибрати місто і дати йому оцінку результатів діяльності за 3 роки)	2	4
15	Управління комунальним господарством міста. Види комунальних підприємств	1	4
16	Основні завдання міжрегіональної та транскордонної співпраці	1	4
17	Регламентування порядку розгляду звернень та прийому громадян в органах місцевого самоврядування	2	6
18	Організація кадрової роботи в органах місцевого самоврядування	2	4
	Разом	50	94

6. Індивідуальні завдання

Навчальним планом передбачено виконання дві контрольні роботи студентами денної форми навчання та одну контрольну роботу студентами заочної форми навчання.

Виконання розрахунково-аналітичної роботи передбачає закріплення теоретичного матеріалу та встановлення концептуально-технологічні засади адміністративної діяльності на різних рівнях ієрархічних управлінських структур й умов соціально-економічної й культурної самоорганізації громадян. Студент повинен показати, як він вміє приймати і реалізовувати результативні управлінські рішення на основі забезпечення компромісу інтересів різних організацій, громадськості, держави. Виконання завдань потребує обґрунтованих висновків і рекомендацій.

Студент повинен продемонструвати у відповідності із ситуацією найефективніші методи адміністративної роботи з метою досягнення конкурентних показників.

Оцінювання розрахунково-аналітичної роботи складає 10 балів.

Перша й друга ситуації правильно виконані оцінюються по 2 бали, якщо хід виконання задачі вірний, але є похибки в логіці мислення можливо зарахувати 1 бал.

Третє завдання потребує більш детального розкриття, посилаючись на закони і нормативно-правові акти, статті, пункти, параграфи закону. Оцінюється третє завдання в 6 балів, при неточностях оцінка знижується.

Практичне завдання дозволить розібрати конкретні ситуації з пошуком шляхів вирішення проблем на основі отриманих теоретичних та практичних знань.

7. Методи контролю

Організація поточного контролю знань студентів денної форми навчання

Об'єктами поточного контролю знань студентів є:

а) систематичність й активність роботи студентів впродовж семестру над вивченням програмного матеріалу дисципліни «Регіонально-адміністративний менеджмент» на семінарських заняттях;

б) виконання завдання для самостійного опрацювання;

в) виконання контрольних завдань на протязі семестру.

У процесі контролю систематичності та активності роботи студентів оцінюванню будуть підлягати:

- відповіді, які надаються студентам в процесі експрес-контролю;

- активність і рівень знань в обговоренні питань.

При контролі за виконанням самостійних завдань оцінюванню будуть підлягати роботи, виконані студентами при підготовці до семінарських та практичних завдань. Види робіт та характер завдань (самостійне опрацювання окремих питань курсу, рішення задач, написання рефератів, виконання розрахунково-аналітичної роботи) визнаються викладачем у процесі вивчення дисципліни протягом семестру.

Організація поточного контролю студентів заочної форми навчання

Поточний контроль знань студентів здійснюється у формі перевірки виконаної студентом самостійної роботи. Самостійна робота (розрахунково-аналітична робота) має бути подана на кафедру економіки та менеджменту за тиждень до складання іспиту.

До іспиту не допускаються студенти, які отримали менше ніж 30 балів за результатами поточного контролю.

Критерії оцінювання відповідей студентів на екзамені

Максимальна кількість балів, що може отримати студент за підсумковий контроль – 40 балів, які оцінюються за наступними критеріями:

Критерії оцінювання відповідей студентів на екзамені

10 (19) балів – студент засвоїв теоретичний матеріал, логічно мислить та будує письмово відповідь, тестові завдання вирішені на 30 %;

20 (29) балів - студент добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з рекомендованої літератури, аргументовано викладає його, вміє втілити на практиці засвоєні теоретичні знання, але припускає неточності у рішенні тестів, практичне завдання виконано з похибкою;

40 (30) балів – студент міцно засвоїв теоретичний матеріал дисципліни, вільно використовує набуті знання, основні положення наукових першоджерел та рекомендованої літератури, посилається на учених стосовно визначеного завдання, письмово висловлює своє ставлення до тих чи інших

проблем, логічно мислить і будує відповідь, тестові завдання виконані без похибок практичне завдання виконано.

Результати семестрового екзамену за шкалою оцінювання.

8. Схеми нарахування балів Підсумковий семестровий контроль при проведенні семестрового екзамену для очної форми навчання

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання															Контрольні роботи, передбачені навчальним планом		Розрахунково-аналітична робота	Разом	Екзамен	Сума
Розділ 1								Розділ 2							КР 1	КР 2				
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15	КР 1	КР 2				
2		2		2		2		2	2	2		2	2	2	15	15	10	60	40	100

T1, T2 ... T15 – теми розділів.

для заочної форми навчання

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання															Контрольні роботи, передбачені навчальним планом		Розрахунково-аналітична робота	Разом	Екзамен	Сума
Розділ 1								Розділ 2							КР 1					
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15	КР 1					
				2		2		2	2	2		2	4	4	30		10	60	40	100

T1, T2 ... T15 – теми розділів.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка
	для чотирирівневої шкали оцінювання
90 – 100	відмінно
70-89	добре
50-69	задовільно
1-49	незадовільно

9. Рекомендована література

Основна література

1. Конституція України від 28 червня 1996 року // Відом. Верхов. Ради України. – 1996. - № 30. - Ст. 141.
2. Бюджетний Кодекс України: за станом на 8 липня 2010 р., №2456-VI // Відом. Верхов. Ради України. – 2010. – № 50-51. – Ст. 572.
3. Європейська хартія місцевого самоврядування від 6 листопада 1996 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_036 - Загл. с екрану.
4. Про всеукраїнський та місцеві референдуми: Закон України від 3 липня 1991 р., №1286-XII // Відом. Верхов. Ради України. – 1991. – № 33. - Ст. 443.

5. Про вибори депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, місцевих рад та сільських, селищних, міських голів: Закон України від 10 липня 2010 р., №2487-VI // Відом. Верхов. Ради України. – 2010. – № 35-36. - Ст. 491.
6. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21 травня 1997 р., № 280/97-ВР // Відом. Верхов. Ради України. – 1997. – № 24. – Ст. 170.
7. Про ратифікацію Європейської хартії місцевого самоврядування: Закон України від 15 липня 1997 р., №452/97-ВР // Відом. Верхов. Ради України. – 1997. - № 38. - Ст. 249.
8. Про службу в органах місцевого самоврядування: Закон України від 7 червня 2001 р., № 2493-III // Відом. Верхов. Ради України. – 2001. – № 33. - Ст. 175.
9. Про статус депутатів місцевих рад: Закон України від 11 липня 2002 р., № 93-IV -ВР // Відом. Верхов. Ради України. – 2002. - № 40. - Ст. 290.
10. Аведян Л. Й. Регіональний та муніципальний менеджмент. Конспект лекцій для слухачів магістратури державної служби / Л. Й. Аведян, К. С. Безгін. – Харків: Вид. ХНЕУ, 2007. – 76 с.
11. Балашов А. М. Регіональне управління в контексті суспільного розвитку України: монографія / А. М. Балашов. - Запоріжжя : КПУ, 2009. - 279 с.
12. Воронкова В. Г. Регіонально – адміністративний менеджмент / В. Г. Воронкова. – К.: Видавничий дім «Професіонал», 2010. – 352 с.
13. Коваленко Г. О. Регіонально-адміністративний менеджмент / Г. О. Коваленко, В. В. Ляшенко. - Краматорськ : ДДМА, 2006. – 108 с.
14. Козара І. В. Місцеве самоврядування в Україні (становлення та еволюція) / І. В. Козара, О. Ю. Лебединська – Ужгород : Патент, 2003. – 224 с.
15. Королюк Ю. Г. Механізми управління розвитком регіональних систем : монографія / Ю. Г. Королюк. - К. : Тернопіль : Терно-граф, 2011. – 343 с.
16. Лисенко Ю. Г. Регіональні моделі / Ю. Г. Лисенко, Д. М. Жерлцін, В. М. Кравченко. - Донецьк : Юго-Восток, 2009. - 197 с.
17. Мамонова В. В. Методологія управління територіальним розвитком / В.В.Мамонова. - Х. : Магістр, 2006. - 194 с.
18. Мельник А.Ф. Муніципальний менеджмент / А. Ф. Мельник, Г. Л. Монастирський, О.П. Дудкіна. – К. : Знання, 2006. – 420 с.
19. Регіональне управління: інноваційний підхід / М. П. Бутко, О. О. Зеленська, С. М. Зеленський [та ін.]. - К. : Знання України, 2006. – 559 с.
20. Регіонально-адміністративний менеджмент / В. Г. Воронкова, С. Л. Катаєв, І. В. Алексеєнко [та ін.]. – Запоріжжя : ЗДІА, 2009. – 478 с.
21. Регіонально-адміністративний менеджмент : навчальний посібник / В. Ф. Пуртов, В. П. Третяк, М. М. Кудінова. – Х. : Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, 2013 – 298 с.

22. Стан та перспективи розвитку регіонів України в умовах соціалізації економіки / Т. О. Савостенко, Н. М. Дєєва, І. Е. Польська [та ін.]. – Дніпропетровськ : ДРІДУ НАДУ, 2006. - 130 с.
23. Теоретико-методологічні основи управління розвитком регіону : монографія / Н. С. Миколайчук, А. Г. Ахламов, М. М. Миколайчук [та ін.]. – Херсон : Стар, 2007. – 273 с.
24. Управління регіональним розвитком / С. М. Серьогін, Т. О. Савостенко, І. Е. Польська [та ін.]. – Дніпропетровськ : ДРІДУ НАДУ, 2010. – 167 с.
25. Управління регіоном / А. О. Єпіфанов, М. В. Мінченко, Б. А. Дадашев [та ін.]. – Суми : УАБС НБУ, 2008. – 361 с.
26. Шаров Ю. П. Муніципальний менеджмент / Ю.П. Шарова. – Донецьк : ДРІДУ НАДУ, 2009. – 404 с.

Допоміжна література

1. Водний Кодекс України: за станом на 6 червня 1995 р., № 213/95-ВР // Відом. Верхов. Ради України. – 1995. - № 24. - Ст. 189.
2. Земельний Кодекс України: за станом на 25 жовтня 2001 р., № 2768-III // Відом. Верхов. Ради України. – 2002. - № 3-4. - Ст. 27.
3. Кодекс України «Про надра»: за станом на 27 липня 1994 р., № 132/94-ВР // Відом. Верхов. Ради України. – 1994. - № 36. - Ст. 340.
4. Лісовий Кодекс України: за станом на 21 січня 1994 р., № 2768-III // Відом. Верхов. Ради України. – 1994. - № 17. - Ст. 99.
5. Податковий Кодекс України: за станом на 2 грудня 2010 р., № 2755-VI// Відом. Верхов. Ради України. – 2011. – № 13-14, №15-16, №17. – Ст. 112.
6. Положення про порядок вирішення питань адміністративно-територіального устрою Української РСР: Указ Президії Верховної Ради Української РСР від 12 березня 1981 р., N 1654-X [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1654-10>.
7. Про асоціації органів місцевого самоврядування: Закон України від 16 квітня 2009 р., №2625-III // Відом. Верхов. Ради України. – 2009. – № 38. – Ст. 534.
8. Про відходи: Закон України від 5 березня 1998 р., № 187/98-ВР // Відом. Верхов. Ради України. – 1998. - № 36-37. - Ст. 242.
9. Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України: Закон України від 23 березня 2000 р., №1602-III // Відом. Верхов. Ради України. – 2000. – № 25. – Ст. 195.
10. Про державний контроль за використанням та охороною земель: Закон України від 19 червня 2003 р., № 963-IV // Відом. Верхов. Ради України. – 2003. – № 39. – Ст. 350.
11. Про державні цільові програми: Закон України від 18 березня 2004 р., №1621-IV // Відом. Верхов. Ради України. – 2004. – № 25. – Ст. 352.
12. Про екологічний аудит: Закон України від 24 червня 2004 р., № 1862-IV // Відом. Верхов. Ради України. – 2004. – № 45. – Ст. 500.

13. Про Загальнодержавну програму розвитку водного господарства: Закон України від 26 грудня 2002 р., № 380-IV // Відом. Верхов. Ради України. – 2003. – № 10-11. – Ст. 172.
14. Про затвердження Загальнодержавної програми розвитку мінерально-сировинної бази України на період до 2030 року: Закон України від 21 квітня 2011 р., № 3268-VI // Відом. Верхов. Ради України. – 2011. – № 44. – Ст. 457.
15. Про курорти: Закон України від 5 жовтня 2000 р., № 2026-III // Відом. Верхов. Ради України. – 2000. – № 50. – Ст. 435.
16. Про металобрухт: Закон України від 5 травня 1999 р., № 619-XIV // Відом. Верхов. Ради України. – 1999. – № 25. – Ст. 212.
17. Про мисливське господарство та полювання: Закон України від 22 лютого 2000 р., № 1478-III // Відом. Верхов. Ради України. – 2000. – № 18. – Ст. 132.
18. Про об'єкти підвищеної небезпеки: Закон України від 18 січня 2001 р., № 2245-III // Відом. Верхов. Ради України. – 2001. – № 15. – Ст. 73.
19. Про органи самоорганізації населення: Закон України від 11 липня 2001 р., № 2625-III // Відом. Верхов. Ради України. – 2001. – № 48. – Ст. 254.
20. Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2020 року: Закон України від 21 грудня 2010 р., № 2818-VI // Відом. Верхов. Ради України. – 2010. – № 26. – Ст. 218.
21. Про охорону атмосферного повітря: Закон України від 16 жовтня 1992 р., № 2707-XII // Відом. Верхов. Ради України. – 1992. – № 50. – Ст. 678.
22. Про охорону земель: Закон України від 19 червня 2003 р., № 962-IV // Відом. Верхов. Ради України. – 2003. – № 39. – Ст. 349.
23. Про охорону навколишнього природного середовища: Закон України від 25 червня 1991 р., № 1264-XII // Відом. Верхов. Ради України. – 1991. – № 41. – Ст. 546.
24. Про питну воду та питне водопостачання: Закон України від 10 січня 2002 р., № 187/98-ВР // Відом. Верхов. Ради України. – 2002. – № 16. – Ст. 112.
25. Про адміністративно-територіальний устрій України: Проект Закону України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.csi.org.ua/www/?p=1881>.
26. Про Консультативну раду з питань місцевого самоврядування: Розпорядження голови Верховної ради України від 27 березня 2009 р., № 246 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.nau.ua/doc/?code=246/09-%D0%С3>.
27. Стратегія економічного і соціального розвитку України на 2004 – 2015 роки «Шляхом Європейської інтеграції». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://uspishnaukraina.com.ua/uk/nsa/151.html>.
28. Стратегія розвитку України у період до 2020 року. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://uspishnaukraina.com.ua/nsa/150.html109>.

29. Концепція економічного розвитку України на 2008 – 2015 рр. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.feg.org.ua/docs/ua_economics_ua.pdf.
30. Методичні рекомендації щодо формування регіональних стратегій розвитку: Наказ Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України від 29.07.2002, № 224. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1022.322.0>.
31. Порядок здійснення моніторингу соціально-економічних показників розвитку регіонів, районів та міст обласного, республіканського в Автономній Республіці Крим значення для визнання територій депресивними: Постанова Кабінету Міністрів України від 2 березня 2010 р., № 235 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=235-2010-%EF>.
32. Про запровадження оцінки міжрегіональної та внутрішньорегіональної диференціації соціально-економічного розвитку регіонів: Постанова Кабінету Міністрів України від 20 травня 2009 р., № 476. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.ovu.com.ua/articles/1279-pro-zaprovadzhennya-otsinkimizhregionalnoyi-ta-vn..>
33. Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2015 року: Постанова Кабінету Міністрів України від 21 червня 2006 року, № [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1001-2006%EF>.
34. Про затвердження Комплексної програми реалізації на національному рівні рішень, прийнятих на Всесвітньому саміті зі сталого розвитку, на 2003 – 2015 роки: Постанова Кабінету Міністрів України від 26 квітня 2003 р. № 634 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=634-2003-%EF>.
35. Про концепцію державної регіональної політики: Указ Президента України від 25.09.2001 року, №341/2001 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://Zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi.nreg=341%2F2001>.
36. Про утворення Національної ради із сталого розвитку України: Постанова Кабінету Міністрів України від 16 вересня 2009 р., № 997 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ovu.com.ua/articles/3500-pro-utvorennya-natsionalnoyi-radi-iz-stalogo-rozvi>.
37. Базилевич В.Д. Державні фінанси : навч. посіб. / В.Д. Базилевич, Л. О. Баластрик. – К. : Атіка, 2002. – 368 с.
38. Бліщук К. М. Державні та місцеві фінанси. Бюджетний процес : навч. посіб. / К. М. Бліщук, Л. Р. Михайлишин. – Львів : ЛРІДУ НАДУ, 2010. – 175 с.
39. Василик О. Д. Державні фінанси України : підруч. для студ. екон. спец. вищ. навч. закл. / О. Д. Василик, К.В. Павлюк. – К. : Центр навч. л-ри, 2003. – 606 с.
40. Визгалов Д. В. Маркетинг города / Д. В. Визгалов. – М. : Фонд «Институт экономики города», 2008. – 110 с.

41. Гаєвський Б. А. Політичне управління / Б. А. Гаєвський, В. А. Ребкало, М. В. Туленков. – К. : Вид-во УАДУ, 2001 – 160 с.
42. Гандрабура Е. Высокая мода для городов / Е. Гандрабура // Городской альманах. – 2009. – № 2. – С.15-25.
43. Голіков А. П. Регіональна економіка та природокористування / А. П. Голіков. – К. : Центр учбової літератури, 2009. – 351 с.
44. Державне регулювання економіки / С. М. Чистов, А. Є. Никифоров, Т. Ф. Куценко [та ін.]. – К.: КНЕУ, 2005. – 440 с.
45. Державне управління / А. Ф. Мельник, О. Ю. Оболенський, А. Ю. Васіна, [та ін.]. – К. : Знання, 2004. – 342 с.
46. Державне управління і менеджмент : Навч. посіб. у таблицях і схемах / Г. С. Одинцова, Г. І. Мостовий, О. Ю. Амосов [та ін.]. – Х. : ХРІДУ, УАДУ, 2002. – 492 с.
47. Диагностика развития регионов : структура, границы, методы / В. Н. Василенко, П. В. Гудзь, О. А. Кратт [и др.]. – Донецк : Юго-Восток, 2009. – 285 с.
48. Єпіфанов А. О. Бюджет України : монографія : у 2 кн. / А. О. Єпіфанов, І. І. Д'яконова, І. В. Сало. – Суми : УАБС НБУ, 2010. – Т.1-2.
49. Жук М. В. Регіональна економіка / М. В. Жук. – К. : Академія, 2008. – 415 с.
50. Ключниченко Є. Є. Управління містом / Є. Є. Ключниченко. – К. : КНУБА, 2003. – 259 с.
51. Панкрухин А. Маркетинг территорий / А. Панкрухин. – СПб. : Питер, 2006. – 289с.
52. Развитие производственной сферы региона : теоретические и практические аспекты государственного регулирования / Н. Г. Чумаченко, Л. Г. Червова, Л. М. Кузьменко [и др.]. – Донецк : Ин-т экономики пром-сти, 2007. – 367 с.
53. Шиян Н. І. Державне регулювання економіки / Н. І. Шиян – Х. : ТОВ «Вид-во «Формат Плюс»», 2008. – 384 с.

Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Асоціація міст України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://auc.org.ua>.
2. Верховна Рада України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://portal.rada.gov.ua/>.
3. Всеукраїнська асоціація сільських та селищних рад [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://vassr.org>.
4. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
5. Державний фонд сприяння місцевому самоврядуванню в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://municipal.gov.ua>.

6. Комітет Верховної Ради України з питань державного будівництва та місцевого самоврядування [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://komsamovr.rada.gov.ua/komdbud/control/uk/index>.

7. Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://minregion.gov.ua/>.

8. Українська асоціація районних та обласних рад [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://uagor.org.ua/>.

9. Управління по зв'язках з місцевими органами влади і органами місцевого самоврядування [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://depsam.rada.gov.ua/depsam/control/uk/index>.

10. Про затвердження переліку інвестиційних програм і проектів регіонального розвитку, що можуть реалізовуватися у 2017 році за рахунок коштів державного фонду регіонального розвитку // Кабінет Міністрів України : розпорядження від 7 червня 2017 р. № 439-р Київ / <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/439-2017-p>

11. Список благодійних фондів та організацій України // <http://naiu.org.ua/useful/foundations/>

12. Пенсійний фонд // <http://www.pfu.gov.ua/pfu/control/uk/index>

13. Фонд соціального страхування України // <http://www.fssu.gov.ua/fse/doccatalog/document?id=948255>

14. Фонд державного майна України // <http://www.spfu.gov.ua/userfiles/pdf/1-8-vidomosti-n10--1030-9992.pdf>

15. Страховий фонд документації Укрдержархіву // <http://sfd.archives.gov.ua>

16. Державний фонд фундаментальних досліджень // http://www.dffd.gov.ua/index.php?option=com_k2&view=itemlist&layout=category&itemid=1801&lang=ua

17. <http://www.president.gov.ua/>

18. <http://www.academy.gov.ua> – Національна академія державного управління при Президентові України

19. <http://www.rada.kiev.ua> – Офіційний сайт Верховної Ради України

20. <http://www.kmu.gov.ua> – Офіційний сайт Кабінету Міністрів України

21. <http://www.ccu.gov.ua> – Конституційний Суд України

22. <http://www.scourt.gov.ua> – Верховний Суд України

23. <http://www.vru.gov.ua> – Вища Рада Юстиції України

24. <http://www.rainbow.gov.ua> – Рада національної безпеки та оборони України

25. <http://www.kharkivoda.gov.ua> – Офіційний сайт Харківської обласної державної адміністрації

26. www.city.kharkov.ua – Офіційний сайт Харківської міської Ради

Журнали:

1. Стратегія розвитку // Інформаційний Вісник Всеукраїнської мережі фахівців і практиків з регіонального та місцевого розвитку «РЕГІОНЕТ» //

http://regionet.org.ua/ua/Pershuy_nomer_zhurnalny_STRATEGIYa_ROZVUTKY_1533.html#page_title

2. Держслужбовець // <https://i.factor.ua/ukr/articles/>

3. Радник старости // старост часто залучають в якості третіх осіб у цивільному процесі у справах про встановлення додаткового строку для прийняття спадщини, визнання права власності в порядку спадкування, про позбавлення батьківських прав та стягнення аліментів тощо // <https://i.factor.ua/ukr/articles/>

Газета:

1. Місцеве самоврядування // <https://i.factor.ua/ukr/articles/>

Рекомендоване методичне забезпечення

1. Навчально-методичний комплекс з дисципліни «Регіонально-адміністративний менеджмент».

2. Регіонально-адміністративний менеджмент: навчальний посібник / В. Ф. Пуртов, В.П. Третяк, М. М. Кудінова / Рекомендовано МОН України № 1/11-17573 від 12.11.2012 р.. – Х. : ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2013, – 312 с.